TIDIG DIALOG VISBY INRE HAMN

SPACESCAPE | Region Gotland

Medskick till vidare planarbete och platsutveckling
190415

”Hamnen ska vara en plats för reflektion. En plats att stanna upp i och på olika sätt få besökaren att hitta den oas man själv vill ha.”

Man 60–69 år, boende Visby

SAMMANFATTNING

Nedan presenteras en sammanfattning av resultatet i dialogen. Totalt inkom 380 synpunkter i webbenkäten. Sex fokusgrupper och 50 platsintervjuer genomfördes under vintern 2019.

FÖRLÄNG STRANDPROMENADEN OCH ÖKA VATTENKONTAKTEN

Samtliga delar av dialogen visar på att det finns en önskan om att öka vattenkontakten i inre hamnen. Både i form av en ihopkopplad, tillgänglig strandpromenad hela vägen bort till Skeppsbron och i form av platser att vistas på i direkt anslutning till havet.

ANVÄND ENKLA OCH FLEXIBLA LÖSNINGAR

Majoriteten av deltagarna i dialogen ser att mycket i hamnen kan bli bättre med enkla medel i form av grönska, belysning, vegetation och förbättrad vattenkontakt.

Andra exempel är food trucks, torghandel, mobila konstutställningar och ljusprojiceringar både på piren och Holmen för att visa att dessa platser är tillgängliga för allmänheten. Längst ut på piren föreslås också en kulturscen där lokala artister kan uppträda utan att störa närboende.

Samtliga deltagare i dialogen är lyhörda för att hamnen fortfarande är aktiv och att utvecklingen ska anpassa sig därefter. Många ser också ett värde i att hamnkaraktären bevaras och förstärks. Flexibla lösningar innebär att temporära ytor för vistelse kan skapas, så länge eventuell möblering flyttas när hamnen behöver använda platsen.

ÖKAD TRAFIKSÄKERHET OCH HÖGRE PRIORITET FÖR GÅENDE OCH CYKLISTER

Ökad trafiksäkerhet, farthinder och begränsad framkomlighet för bil in i området är förslag som majoriteten tror kommer leda till en mer levande plats. Att gående och cyklister kan röra sig fritt på Skeppsbron, Hamnplan och vid ”hamnparkeringen” tros kunna leda till mer rörelse och möjlighet att etablera fler verksamheter och aktiviteter på platsen.

För att öka orienterbarheten, inte minst för turister, tror deltagarna i dialogen att förbättrad skyltning och en tydlighet om var det går att röra sig skulle underlätta läsbarheten i området. Det skulle också skapa en tydligare entré och signalera att staden börjar vid Skeppsbron.

SKAPA DESTINATIONER OCH VISTELSEVÄRDEN ÅRET OM

Samtliga deltagare beskriver en brist på destinationer eller besöksmål i inre hamnen. Speciellt på vintern då många verksamheter är säsongsbaserade. De verksamheter som endast har öppet sommartid för att tillmötesgå turister får ett symbolvärde och gör att området upplevs som öde och som en ”icke-plats” vintertid.

För att skapa fler dragare ner till hamnen vill deltagarna i dialogen se mer kultur, evenemang och besöksmål som ett offentligt kallbadhus, en vattenorgel, en saluhall, en konsthall, tivoli, ett aktivitetscenter, platser att njuta av utsikten och ett hus för gotländsk innovation.

Barndialogen visar också att det finns en önskan om fler aktiviteter, idrott, lek och kultur ex. i form av en teaterscen i området.

Då Campus anses vara en viktig aktör på platsen året om är de fler deltagarna som också poängterar att det är viktigt att Regionen går universitetets och studenternas behov till mötes så att de kan aktivera stadsmiljön i och kring hamnen.

DELADE MENINGAR OM ANVÄNDNINGEN AV SILOBYGGNADEN

Kring silons användning råder delade meningar om huruvida byggnaden ska stå kvar eller ej. Dock ser majoriteten gärna att klätterverksamheten öppnas upp och kombineras med ytterligare verksamhet, så som kafé eller fler alternativa sporter som ökar dragningskraften ner till hamnen.

OKLART PARKERINGSBEHOV

När det gäller behovet av parkering i inre hamnen och dess läge råder det också delade meningar.

Majoriteten av deltagare i webbenkät och fokusgrupper ser gärna att ytorna som idag upptas av parkeringsplatser kan användas till något mer värdeskapande. Dock är det flera som uttrycker en oro för att parkeringsplatserna ska tas bort helt och att kongresshallen, universitetet och biblioteket inte ska kunna erbjuda platser till besökare.

Andra menar att det är orimligt att parkerade bilar ska stå på första parkett i detta AAA-läge. Parkeringsplatserna skapar också trafik längs Skeppsbron, vilket bidrar till en problematisk trafiksituation.

INNEHÅLL

Sammanfattning 0

1. INLEDNING **2**

2. WEBBENKÄT **5**

Vilka svarade? 6

Enkätens utformning 7

Favoritplatser 9

Kvaliteter i inre hamnen 12

Platser som kan bli bättre 12

Förslag på förbättringsåtgärder 16

3. FOKUSGRUPPER **17**

Näringsliv och versamma 19

Föreningsliv och kultur 23

Hamnverksamheter 25

Turism och besöksnäring 27

Studenter 29

Kallbadhus 31

4. PLATSINTERVJUER **32**

5. BARNDIALOG **34**

6. MEDSKICK **36**

Medskick från dialogen 37

Idéer om silon 38

Idéer om ett framtida kallbadhus 40

Internationella erfarenheter från levande hamnmiljöer 42

MEDVERKANDE REGION GOTLAND

Sara Lindh

Pernilla Johansson

Andreas Forsberg

Christian Hegardt

Amanda Andersson

MEDVERKANDE SPACESCAPE

Karin Lundgren

Alexander Ståhle

1. INLEDNING

INLEDNING

Region Gotland har inlett planarbete med inre hamnen i Visby. I detta arbete finns ambitionen att göra en bred dialog med allmänheten och berörda aktörer. Spacescape har agerat stöd under genomförandet av dialogen och sammanställt resultat.

SYFTE

Syftet med rapporten är att redovisa resultatet från genomförd webbenkät, platsintervjuer och fokusgrupper och vidare ge medskick till den fortsatta planeringen av inre hamnen.

TIDIGARE ARBETE

Under år 2014 genomfördes ett avgränsningscharette som tog fram en målbild för hamnen i Visby. En inventering gjordes och olika frågeställningar och möjligheter med en utveckling av hamnen fastställdes. En av målbilderna syns nedan:

"Inre hamnen blir gotlänningarnas och besökarnas inspirerande vardagsrum" Charette, 2014

UTBLICK FRÅN INRE HAMNEN

INRE HAMNEN IDAG

Här presenteras resultatet av webbenkäten som låg uppe på Regionens hemsida mellan 28 januari – 31 mars 2019.

2. WEBBENKÄT

VILKA SVARADE?

Enkäten ”Bästa platsen - Tyck till om inre hamnen i Visby” låg uppe mellan 28 januari - 31 mars 2019. Totalt inkom 380 enkätsvar varav 145 var beskrivningar om favoritplatser och 235 beskrivningar om platser som kan bli bättre inom området.

HÄLFTEN AV DE SVARANDE VAR VUXNA MELLAN 30–49 ÅR

Av de 380 enkätsvaren lämnades 50 % av personer mellan 30–49 år. Barn och ungdomar mellan 0–19 år utgör 2 % av de svarande. 1 svarande var över 80 år. Åldersfördelningen går i linje med resultatet i motsvarande enkäter, vilket tyder på att vuxna i medelålder är lättast att nå med enkätformen.

JÄMN FÖRDELNING MELLAN KÖNEN

50 % av de svarande var män och 48 % kvinnor. 2 % av de svarande beskrev sig med det tredje alternativet *annan*.

En stor andel av de svarande i egenskap av boende på Gotland och 70 % av de svarande bor i Visby.

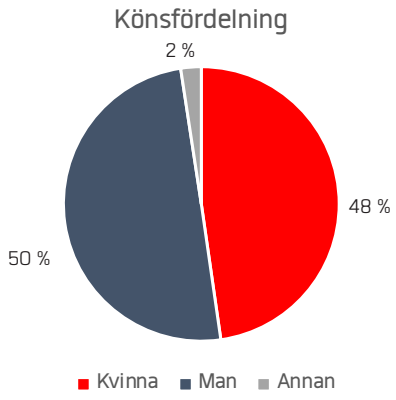

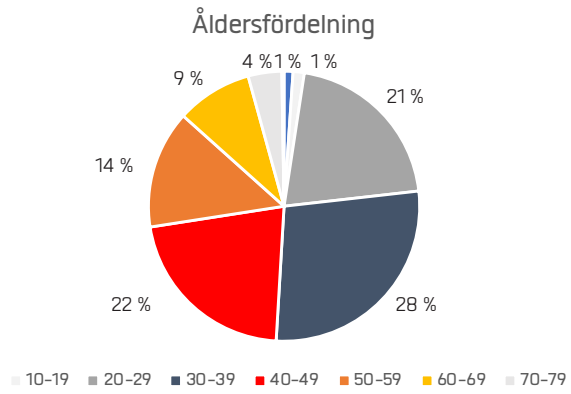

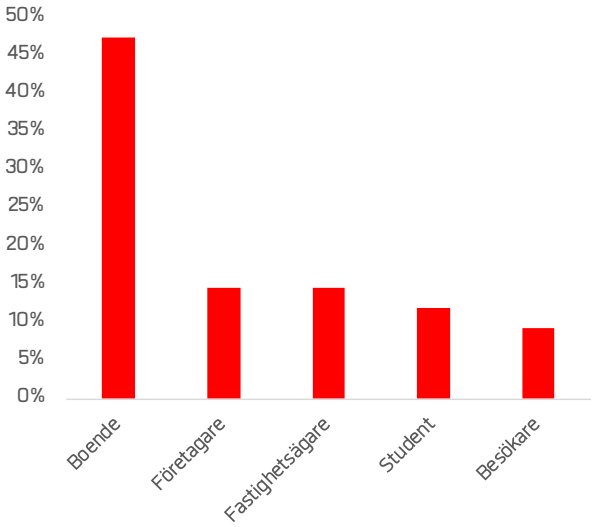

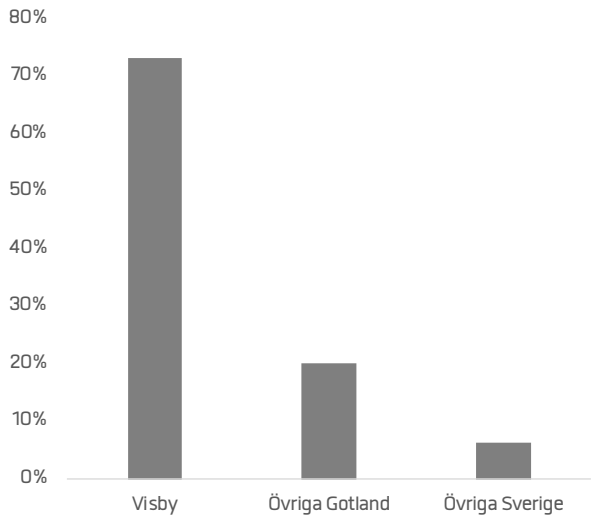

ENKÄTENS UTFORMNING

Utöver att fråga de svarande om ålder, kön och hemort blev de ombedda att markera en favoritplats i inre hamnen och/eller en plats som kan bli bättre. För att beskriva platserna fick de svarande hjälp med 14 förvalbara platskvaliteter och 14 förbättringsåtgärder (se tabell till höger). Alternativen syftar också till att ge tydliga ramar inom vilka det är möjligt att påverka utvecklingen av hamnen och vilka typer av åtgärder som är genomförbara.

För att utveckla beskrivningen om platserna kunde de svarande välja att berätta mer i fritext.

För att samla idéer om vad som kan fylla silon och tankar om ett framtida kallbadhus inkluderade enkäten frågor om detta.

På följande sidor presenteras favoritplatser och platser som kan bli bättre mer ingående.

BÄSTA PLATSEN!

Tyck till om inre hamnen i Visby

ENKÄTENS UTFORMNING

1. Vad gillar du med platsen

- Utsikt
- Vattenkontakt
- Hamn- och båtliv
- Fiske
- Idrott och motion
- Bad
- Bastu
- Rolig plats för barn
- Kultur
- Föreningsliv
- Restauranger och kaféer
- Bra plats att träffa vänner
- Lätt att ta sig hit
- Trygg
- Annat (textruta)

2. Berätta mer om varför du tycker om platsen

3. Vad borde förbättras på platsen?

- Ökad vattenkontakt
- Mer grönska
- Mer idrott och motion
- Mer plats för bad
- Bättre plats för barn
- Bättre plats för kultur
- Fler möbler och sittplatser
- Bättre plats för evenemang
- Mer restauranger och kaféer
- Bättre plats att träffa vänner
- Bättre kollektivtrafik
- Trafiksäkrare/mer gångfartsytor
- Enklare att gå och cykla hit
- Tryggare
- Annat (textruta)

4. Berätta mer om vad som kan förbättras på platsen

5. Har du några idéer om hur silobyggnaden kan användas i framtiden?

6. Har du några idéer eller önskemål kring ett framtida kallbadhus?

Här syns samtliga platsmarkeringar från webbenkäten. 145 favoritplatser och 235 markeringar med förbättringsförslag.

Bästa platsen (145 platsmarkeringar)

Förbättra platsen (235 platsmarkeringar)

FAVORITPLATSER

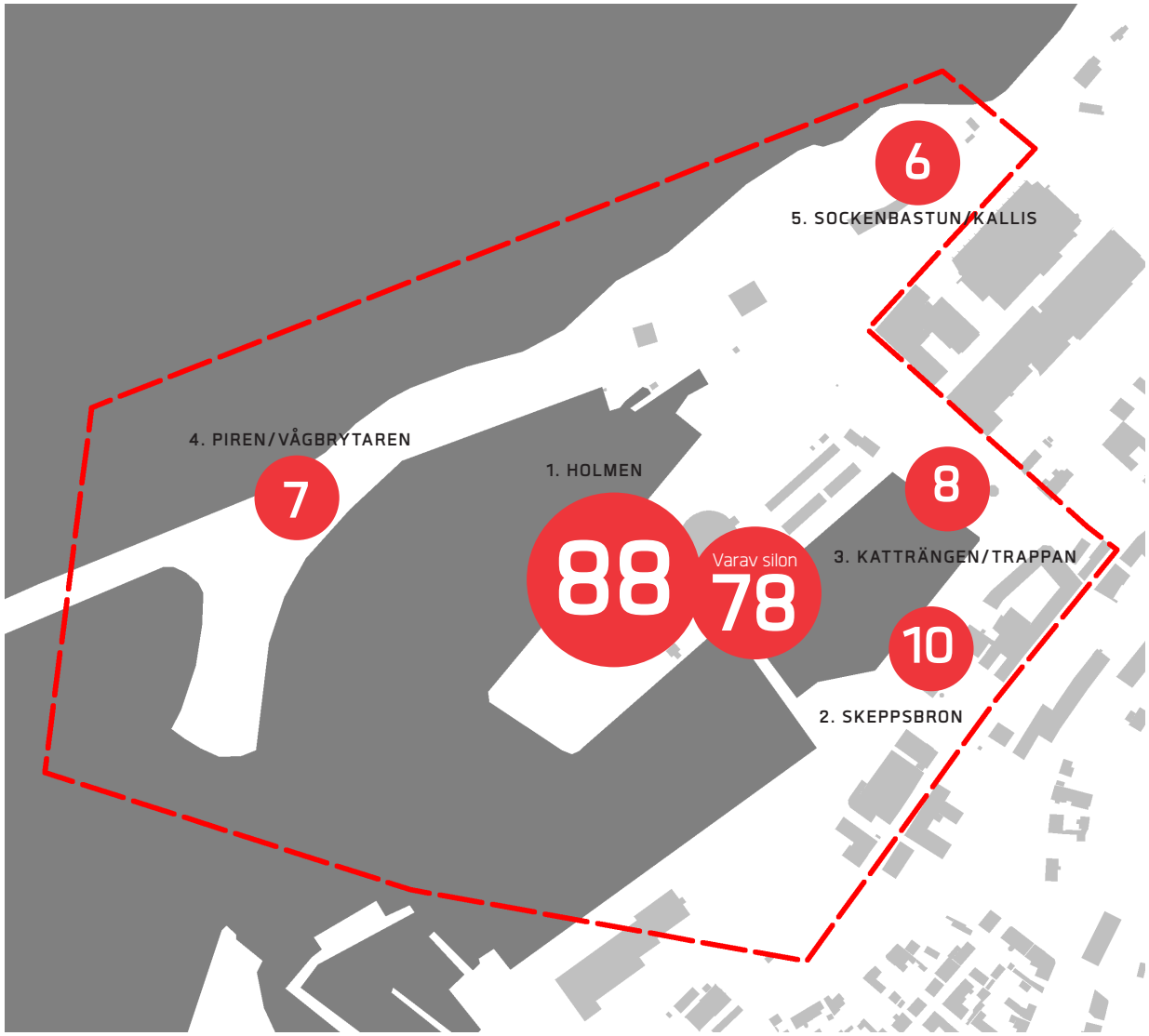

FAVORITPLATSERNA SOM FICK FLER ÄN 5 PLATSMARKERINGAR I WEBBENKÄTEN

Nedan listas de favoritplatser som fick fler än 5 platsmarkeringar.

1. HOLMEN OCH SILON

Silon med Visby klätterklubb uppskattas som mötesplats med föreningsliv och idrott för många olika grupper i Visby. Kvaliteter används för att beskriva silon är främst *idrott och motion, bra plats att träffa vänner, rolig plats för barn* och *föreningsliv.*

"Min 9-åriga son älskar och klättra och tack vare Visby klätterklubb som huserar i silon kan han och jag klättra och göra en aktivitet tillsammans." Kvinna 30-39 år, boende Visby

Holmens föreningsliv är starkt med Gotlands Dykarklubb som också håller till i "dykboden". Holmen beskrivs i övrigt som en plats för *hamn- och båtliv, utsikt, vattenkontakt* och *bad.* Det upplevs vara *lätt att ta sig hit* och som en *rolig plats för barn* med *kultur, restauranger och kaféer.*

Flera svarande beskriver att det är viktigt att hamnen fortsätter att vara en hamn. Idag uppskattar många att platsen inte är för tillrättalagt och se ser gärna att hamnkaraktären bevaras och förstärks.

"Jag älskar att sitta och sola på bryggan i hamnen där solen värmer som mest under den kalla årstiden." Kvinna 20-29 år, boende Visby

"Klätterklubben är en mötesplats för alla, alltid!"

Man 20-29 år, boende Visby

"Bra med hamnkultur. Behåll fiskebodarna! De bidrar med stämning och hamnkänsla, även om de används till annat."

Kvinna 30-39 år, boende Visby

"Den industriella karaktären är viktigt för staden som annars börjar kännas väl putsad och själlös."

Kvinna 50-59 år, boende Visby

BILD: HOLMEN MED ÖSTERDAHLS BRYGGA OCH SILON I FÖRGRUNDEN

2. SKEPPSBRON

Skeppsbron är uppskattad för sitt folkliv och rörelse sommartid men också för *utsikt, vattenkontakt* och *hamn- och båtliv.* Vintertid upplevs det som en lugn plats. Joda, Glassmagasinet och Fenomenalen är restauranger och verksamheter som uppskattas och anses bidra till attraktionen på platsen. Platsen beskrivs som en *bra plats att träffa vänner* och *för barn* dit det är *lätt att ta sig.*

"Ett sommarstråk dit man gärna tar en promenad längs hela Skeppsbron, ser på båtarna, tar en glass, äter mat, träffar andra gotlänningar som är ute på promenad. Det är liv och rörelse." Kvinna 40-49 år, Boende Visby

"KATTRÄNGEN" MEN UTSIKT ÖVER GÄSTHAMNEN OCH SKEPPSBRON

3. KATTRÄNGEN/TRAPPAN

"Katträngen" eller trappan vid gästbåtshamnen är en annan favoritplats som uppskattas för *hamn- och båtliv, restauranger och kaféer, vattenkontakt* och *utsikt.* Trappan är en härlig plats för en glass, äta medtagen lunch och titta på folklivet. Här kan boende träffa vänner och barnen uppskattar ankaret och den närliggande lekplatsen.

"Trevlig plats att sitta ned en stund och njuta av folklivet" Kvinna 40-49 år, Boende Visby

"Fin utsikt över småbåtshamnen, gott att äta glass eller ta en fika här." Kvinna 20-29 år, Boende Visby

4. PIREN/VÅGBRYTAREN

Piren eller vågbrytaren uppskattas som en avskild plats som med dess *utsikt, vattenkontakt, hamn- och båtliv* och *fiske* ger känslan av att du är "ute till havs". Det beskrivs också som en plats för *idrott och motion* och som en *bra plats för barn och för att träffa vänner.*

"Utsidan av piren är som en egen liten värld – en oas eller smultronställe. Det ger en frihetskänsla och utrymme att koppla av eller vara kreativ. Det är viktigt att hamnen inte blir för välpolerad och tråkig."

Man 20-29 år, boende/student Visby

5. KALLBADHUSET MED BRYGGA

Sockenbastun i Kallis byggnad är en uppskattad förening och verksamhet. Platsen uppskattas dels för dess *utsikt, bastu, bad* och *vattenkontakt.* Men också för den sociala roll som föreningen fyller som en *plats att träffa vänner, en rolig plats för barn* och som en del i att skapa en bastubadkultur i Visby. Badplatsen och bryggan utgör ett stort värde för boende.

"En ärlig mötesplats för alla åldrar och identiteter. Spännande samtal uppstår i bastun och tillsammans trotsar vi våra rädslor och kastar oss i det iskalla vattnet...Bara här å nu. Fint att en sådan plats finns." Kvinna 40-49 år, boende Visby

UTSIKT FRÅN PIREN UT MOT VÅGBRYTAREN

KVALITETER I INRE HAMNEN

I diagrammet till höger syns de platskvaliteter som användes för att beskriva de 145 favoritplatserna i inre hamnen. *Idrott och motion* används för att beskriva 55 % av platsmarkeringarna. Platserna beskrivs också som bra för att *träffa vänner* 48 % och som *rolig plats för barn* 46 %. *Föreningslivet* är en stor del av platsen med Visby klätterklubb, Sockenbastun och Gotlands dykarklubb.

Genomgående är också att inre hamnen upplevs som lätt att ta sig till (37 %) även för de som inte kör eller äger bil.

Relativt få beskriver platserna i hamnen med kvaliteter som *kultur, bad, restauranger och kaféer, bastu* och *fiske.*

VISBY KLÄTTERKLUBB I SILON PÅ HOLMEN

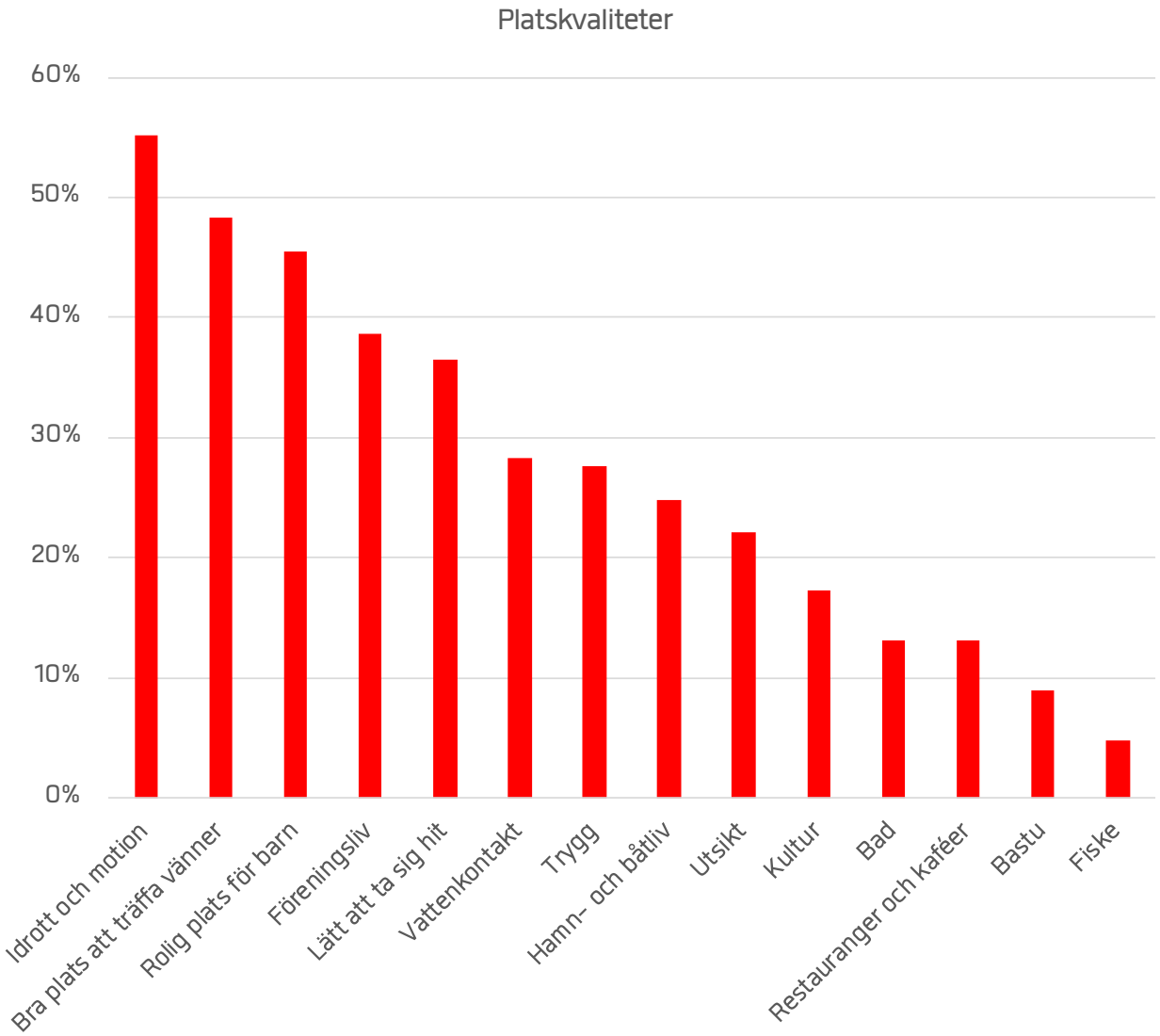

PLATSER SOM KAN BLI BÄTTRE

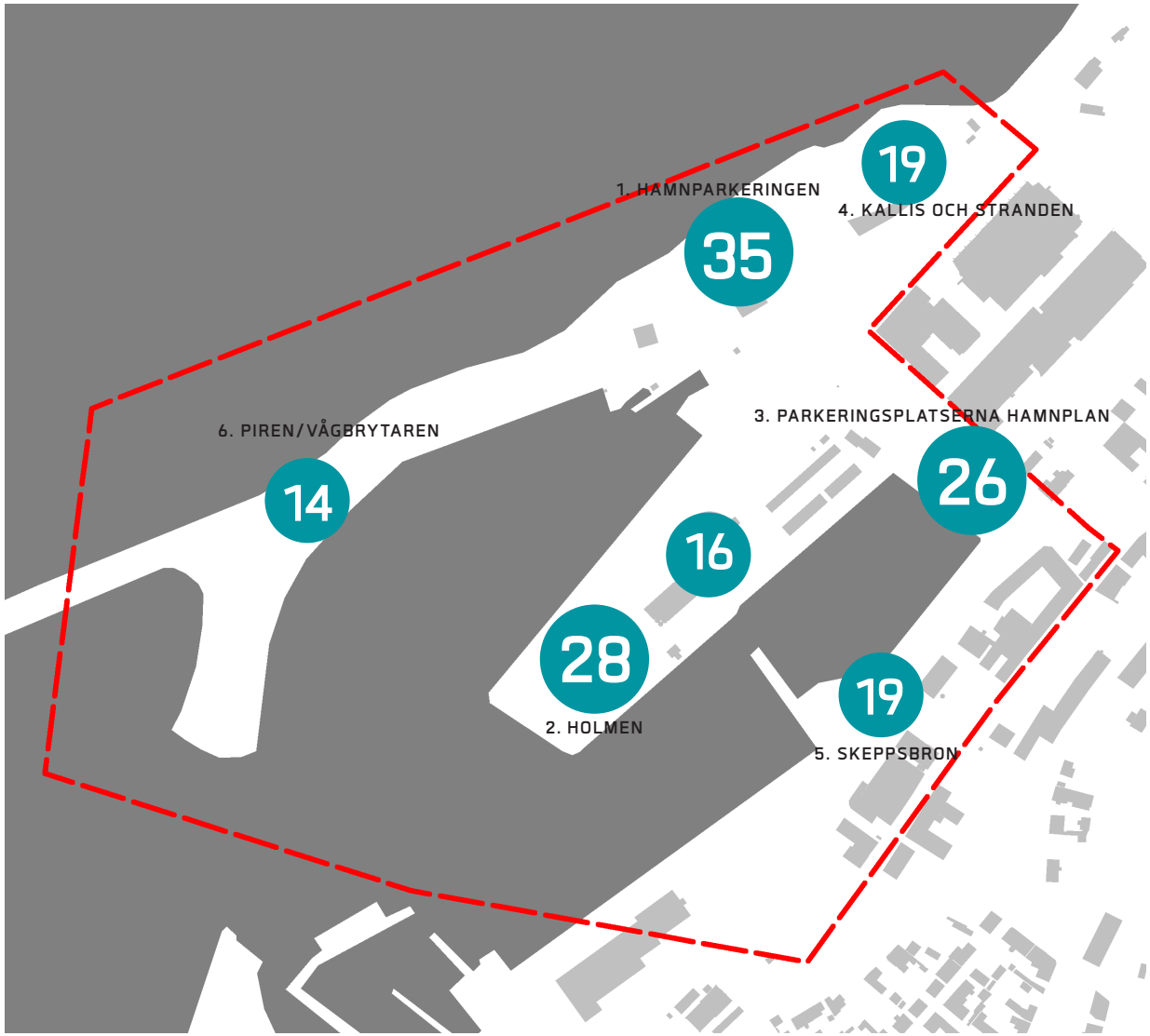

PLATSER SOM BEHÖVER UTVECKLAS SOM FICK FLER ÄN 10 MARKERINGAR I WEBBENKÄTEN

Nedan listas de platser som fick fler än 10 markeringar med förslag om förbättringsåtgärder.

1. HAMNPARKERINGEN

Intill Kallis och på ”hamnparkeringen” ifrågasätts användningen av den attraktiva ytan intill havet som parkering och parkmiljö, studentbostäder, hotell och nytt kallbadhus är förslag på nya användningsområden.

”Den attraktivaste platsen i Visby är en parkering. Ta bort dessa och gör restauranger, caféer och hotell istället.” Kvinna 50–59 år, boende Visby

Här vill de svarande se *mer plats för bad, ökad vattenkontakt* med en förlängd strandpromenad och trappa ned mot vattnet, *mer grönska, fler möbler och sittplatser* samt *bättre plats för kultur och evenemang.* Flera föreslår också fler *restauranger och kaféer* med utsikt ut mot havet som skulle göra ytan till en plats för möten och umgänge.

”Gör platsen tillgänglig för rekreation med gångstråk, sittplatser i suterräng mot havet, en brygga samt en stor bastu.” Kvinna 50–59 år, boende Visby

De vill också att det ska bli mer *trafiksäkert med mer gångfartsytor, bättre kollektivtrafik och enklare att gå och cykla till platsen. Mer idrott och motion* föreslås i form av utegym och inslag av skate.

"Planlägg för hotell med Visbys bästa läge för en restaurang i bottenplan med fri utsikt mot havet."

Annan 40-49 år, boende, fastighetsägare Visby

"Det behöver bli en plats för allmänheten"

Kvinna 20-29 år, boende, företagare Visby

"Yttersta delen kunde göras till gångstråk med trappor ner mot havet. Även delen utanför piren kunde ingå."

Man 30-39 år, boende Visby

"Yta för bänkar, grill, utsiktspunkt. Volleyboll/basketplan/rollerderby-bana - för detta krävs endast linjer i marken. Klätteryta/skateramp/ graffitiyta."

Kvinna 30-39 år, boende Visby

BILD: "HAMNPARKERINGENS" MÖTE MED STRANDKANTEN OCH HAVET

2. HOLMEN

På Holmen vill de svarande se ökad tillgång till *fler möbler* och *grönska*. De vill också se mer *evenemang* och aktiviteter i form av *idrott*, universitetslokaler, *kultur* ex. konserthus, utställningar och torghandel.

"En stor central yta som mestadels står tom även sommartid, den skulle kunna utnyttjas för evenemang, marknad, tivoli, utställningar mm." Man 40-49 år, boende Visby

Flera efterfrågar att den gamla borttagna kranen "Giraffen" återförs för att förstärka platsens historiska karaktär och siluett. På bilden ovan syns Elefantkranen som fortfarande är på plats.

"Kranen Giraffen bör återställas. Det är en saknad siluett på hamnen." Kvinna 60-69 år, boende Visby

3. PARKERINGSPLATSERNA HAMNPLAN

På parkeringsplatserna på Hamnplan vill de svarande se en annan användning av ytan. De föreslår bl.a. en parkyta som skapar *mer grönska, fler möbler och sittplatser, ökad vattenkontakt* och *mer plats för evenemang, kultur, möten med vänner och barn, restauranger och kaféer.* De svarande vill också att det ska bli enklare att gå, cykla och åka kollektivt till platsen samt att platsen blir mer *trafiksäker.*

"Parkeringen på Hamnplan tycker jag är felplacerad. Här borde det istället vara grönområde, ett torg, samlings/mötesplats. Mer parkkänsla. Bänkar, sittmöbler, boulebana, plats för café." Kvinna 20-29 år, boende Visby

4. KALLIS OCH STRANDEN

De svarande vill se att Kallis utvecklas till en verksamhet och ett kallbadhus som är öppet året om för att gynna boende även på vintern. De vill också se att bastun får bättre utsikt över havet, uppdelning mellan herrar och damer och att badplatsen får mer sand och en större brygga med ett soldäck. I anslutning till kallbadhuset får det gärna tillkomma *mer grönska, kafé* och *fler möbler och sittplatser.*

"Kallis borde byggas om, för evenemang som kan användas året runt. Exempel en restaurang/café, bättre och framför allt större bastu för alla vinterbadare som håller till där om vintrarna. Bryggan och sandstranden skulle också kunna snyggas till, de ligger ju trots allt vid en välbesökt strandpromenad. Som Kallis ser ut nu är under all kritik." Kvinna 30-39 år, boende Visby

5. SKEPPSBRON

Längs Skeppsbron vill de svarande se högre prioritet för gående och cyklister. Många beskriver problem med trafiksäkerheten idag och att trafikmängden separerar verksamheterna och restaurangerna från vattenkontakten i hamnen. De svarande menar att bredare trottoarer eller en bilfri gata skulle lämna utrymme för kultur, evenemang, sittplatser och pop-up-aktiviteter. En förebild är Nynäshamn som lyckats skapa sommarbutiker som besökare stosar mellan när de kollar på fritidsbåtarna i hamnen.

"Skapa utrymme för mer trivsel! Bredda trottoaren eller skapa "gågata". Reducera biltrafiken. Möjliggör för "pop-up" el food-trucks restauranger i hamnen." Man 50-59 år, fastighetsägare Visby

6. PIREN/VÅGBRYTAREN

För att tillgängliggöra piren och uppmärksamma om att det är tillåtet att vistas där föreslår de svarande *mer grönska, fler möbler och sittplatser,* en Visby-skulptur, effektfull belysning, ett kafé och ett utsiktstorn där det går att se båtar komma och åka. Tillgängliggör och öka säkerheten längs promenadsträckan genom att och sätta upp räcken.

"Tyvärr är den livsfarlig och inte funktionsvariationsanpassad. Att kunna ta sig ut på vågbrytaren för fiske och samkväm känns högaktuellt och det är närmast skandalöst att det inte redan är möjligt." Annan 20-29 år boende, Visby

FÖRSLAG PÅ FÖRBÄTTRINGSÅTGÄRDER

Av de 235 platser som markerades för att förbättras i inre hamnen beskrivs störts andel med åtgärden *mer grönska* 41 %, följt av *fler möbler och sittplatser* 40 % och *mer restauranger och kaféer* 32 %. De svarande vill också att det ska bli enklare *att träffa vänner* 27 % och att hamnen blir en *bättre plats för kultur* 26 %.

De förvalsalternativ som används i mindre utsträckning för att beskriva platserna är *tryggare 10 %* och *bättre kollektivtrafik* 9 %.

FLER MÖBLER OCH SITTPLATSER EFTERFRÅGAS I INRE HAMNEN

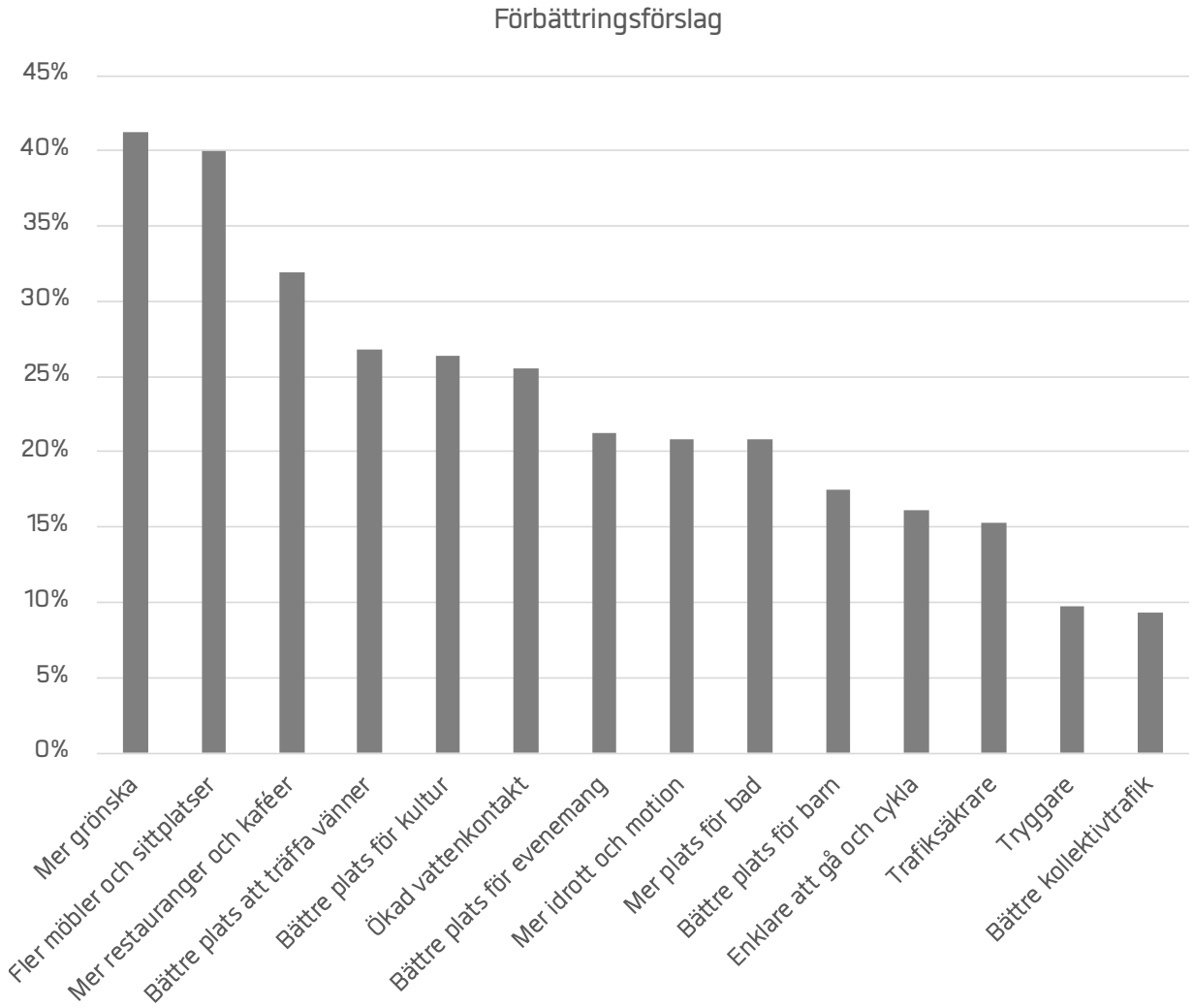

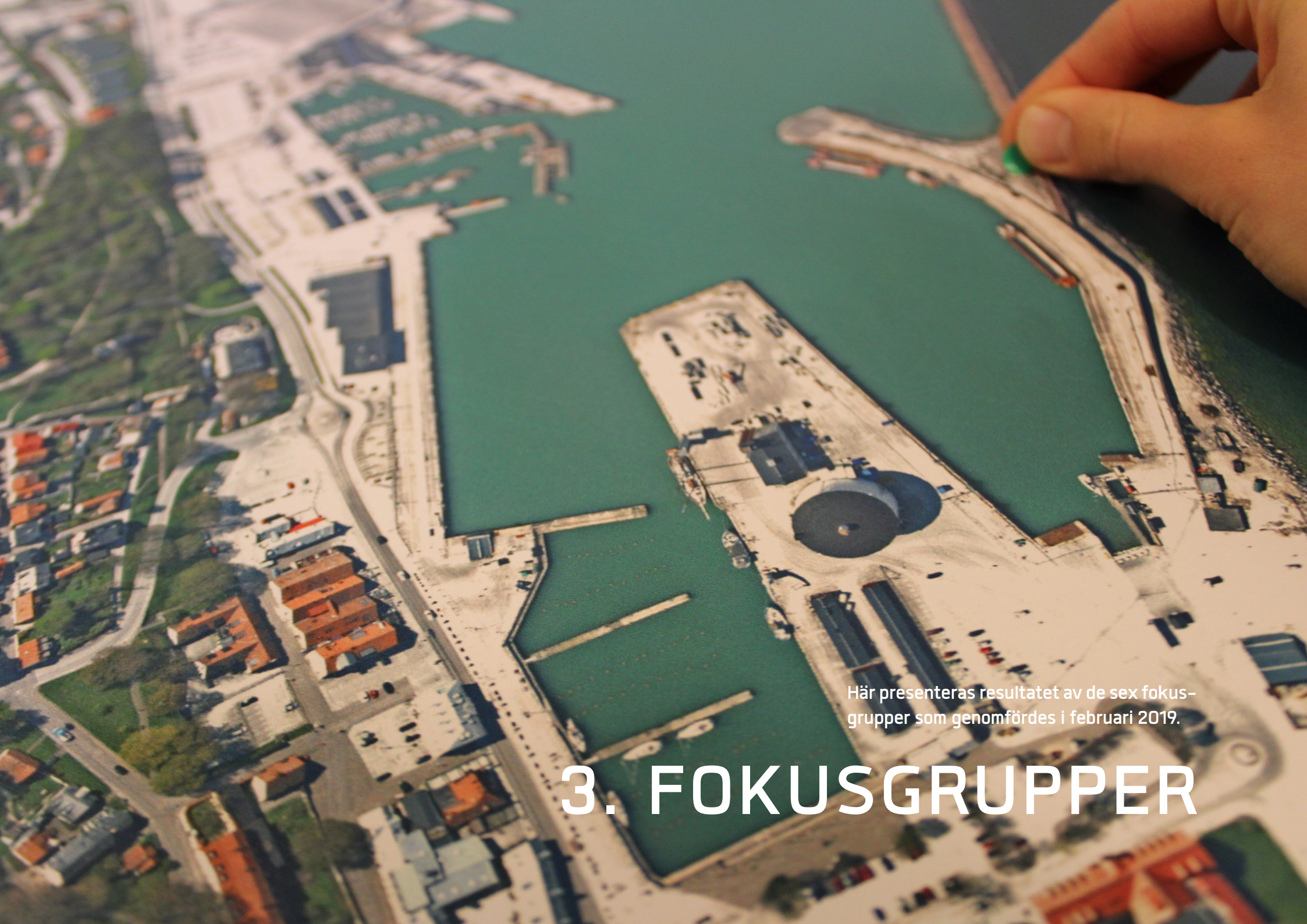

Här presenteras resultatet av de sex fokus-grupper som genomfördes i februari 2019.

3. FOKUSGRUPPER

FOKUSGRUPPER

I samband med utvecklingen av inre hamnen är det aktuellt att se över befintliga funktioner, verksamheter och aktiviteter. För att insamla lokal kunskap om platsen har gruppintervjuer genomförts med olika aktörer och intressegrupper som är verksamma inom området idag.

Frågor som diskuterades var vilka värden som finns i inre hamnen idag och vilka behov för förbättring som finns för respektive intresse. Som underlag användes flygfoton över hamnområdet för att lättare kunna prata och potentialen mer specifikt för olika ytor eller stråk.

Totalt genomfördes sex fokusgrupper i februari 2019. Olika aktörer som deltog och perspektiv som belystes var:

1. Näringsliv och verksamma
2. Föreningsliv och kultur
3. Hamnverksamheter
4. Turism och besöksnäring
5. Studenter
6. Kallbadhus

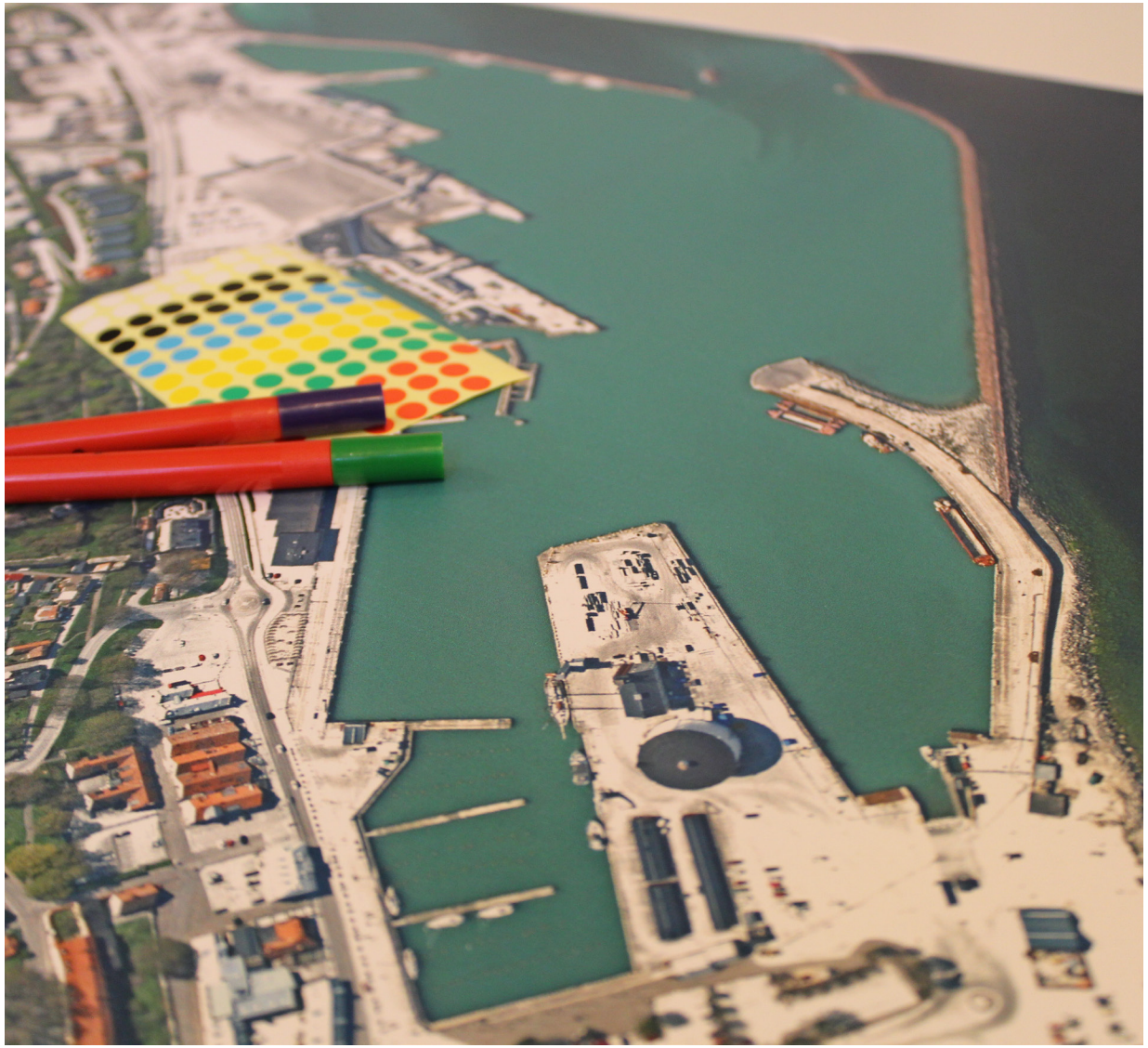

1. NÄRINGSLIV OCH VERKSAMMA

I denna fokusgrupp deltog representanter från

- *Cykeluthyrning/Gotlandståget*
- *Österdahls brygga (restaurang)*
- *Hamnplan 5 (restaurang, klädbutik, uthyrning)*
- *Campus Gotland, Uppsala universitet*
- *Fenomenalen*
- *Glassmagasinet*

ÖKAD TRAFIKSÄKERHET

Näringsidkare och verksamma i inre hamnen beskriver stora problem med trafiksäkerheten längs Skeppsbron i dagsläget. Uppdelningen av körbanor och gångbanor upplevs som otydliga och fler uttrycker oro för kunders och besökares säkerhet. Verksamheterna efterfrågar en utformning och farthinder som sänker hastigheten längs sträckan, alternativt att Skeppsbron stängs av helt för personbilstrafik.

BÄTTRE ENTRÉ TILL VISBY

Samtliga verksamheter ifrågasätter att kryssningsresenärer transporteras förbi Skeppsbron och vidare in i staden. Dels genererar transporterna trafik och försämrad luftkvalitet på Skeppsbron, men det innebär också uteblivna intäkter.

Deltagarna föreslår att kryssningsturisterna släpps av innan Skeppsbron och att platsen får en tydligare utformning som en entré till staden. Här ska det finnas offentliga toaletter, information och tydlig skyltning som visar vägen vidare in mot världsarvet.

Skeppsbron har också möjlighet att utvecklas till en attraktiv plats som kryssningsturisterna använder precis innan de lämnar Visby med båten. Här kan det finnas något enkelt att äta och dricka och hantverk att köpa. Exempelvis i form av pop-ups och vagnar med ex. fiskklämma och glass.

AKTIVERA ÖVER ÅRET

De verksamheter som har öppet året runt beskriver ett problem med att inre hamnen blomstrar på sommaren men upplevs som öde under vinterhalvåret. Flera av verksamheterna idag är säsongsbaserade och riktar sig specifikt till kunder sommartid, ex. cykeluthyrning och glassförsäljning. Vid vidare utveckling av platsen är det därför viktigt att se över vilka verksamheter och aktiviteter som bör tillkomma för att få området att leva upp över årets olika säsonger.

Verksamheterna beskriver hamnens verksamhet som ett viktigt inslag och något som gör platsen unik och levande över året.

"När verksamheterna stänger för säsongen ska ju inte besökare känna att dom kommer till en spökstad. Det behövs något i hamnen som lockar, utöver befintliga näringar." Fenomenalen

ENKLA MEDEL FÖR ATT SKAPA EN MER ATTRAKTIV HAMN

Samtliga deltagare i fokusgruppen är överens om att det är relativt enkla medel som krävs för att levandegöra platsen. Exempel på det är enhetlig belysning längs hela Skeppsbron som kopplar ihop en längre strandpromenad, växtlighet och blommor, hastighetssänkande åtgärder, fler sittplatser och större soptunnor för ökad trivsel och "mysfaktor".

AVSPÄRRNINGAR AV HOLMEN OCH PIREN HINDRAR NATURLIGA RÖRELSER I INRE HAMNEN

Tidigare fanns en restaurang vid "Katträngen" och ett tivoli vid Kallis som skapade rörelse och liv över dygnet. Deltagarna ser gärna att den typen av verksamhet och aktiviteter ersätter de parkeringsytor som finns idag, om än säsongsbaserat.

De beskriver också att dagens avspärrningar hindrar naturliga rörelser ut på Holmen och piren.

"Det handlar om enkla medel; belysning, parkbänkar, blommor, mys. Allt är ju rimligt för en billig peng." Cykeluthyrningen

"Det är en otydlighet där idag om när gångbanan börjar och när vägen börjar. Det är ju ens trottoar hela vägen. Det behövs fartgupp eller liknande."

Fenomenalen

"Många går på vår sida, kanske två på bredden, och då glider man ju ut i vägen."

Fenomenalen

"Trottoarerna är väldigt smala längs verksamheterna på Skeppsbron"

Campus Gotland

BILD: DEN ÖSTRA TROTTOAREN PÅ SKEPPSBRON

"Det är jättetråkigt, vi har varit med om många incidenter. Vi har många barnfamiljer på Glassmagasinet. Om det är en förälder som tappar fokus, då är sannolikheten ganska stor att barn springer ut och bakåt. Många barn springer ju ut utan att titta. Tjejerna som jobbar med att städa där ibland har ju fått springa över vägen och ta tag i barnen. Fartgupp, synliga skyltar, blomkrukor sicksack så att man inte kan dra iväg i raksträckan."

Glassmagasinet

"Jag tycker att man ska ta bort den där vägen och ta nödvändiga leveranser på baksidan. Alternativt bara låta leveranser passera sträckan."

Österdahls brygga

BILD: VÄGSTRÄCKAN PÅ SKEPPSBRON

"Det är ju ett av hamnens mest attraktiva ställen, att ha parkering där är ju helt avigt. Där ska det ju vara något som det var en gång i tiden, eller typ saluhall där man kan sitta och käka och titta ut."

Cykeluthyrningen

"Bo Lindqvist hade en restaurang nere i hamnen förut, med stor uteservering, men nu är det parkering i stället. Det var mycket mer folk i rörelse då. "

Hamnplan 5

"När det gäller bilar så tänker jag på den där parkeringsplatsen också...det blir ju en väldigt död yta här. Och det skapar ju också trafik som leds in här."

Campus Gotland

BILD: PARKERINGSYTAN PÅ HAMNPLAN

2. FÖRENINGSLIV OCH KULTUR

I denna fokusgrupp deltog representanter från

- *Gotlands Skateboardförening*
- *Visby klätterklubb*
- *Institutionen för kulturantropologi och etnologi, Uppsala universitet*
- *Expert inom filantropi*

NÄRHET TILL CAMPUS SKAPAR LÄGE FÖR FLER AKTIVITETER

Både Visby klätterklubb och Gotlands skateboardförening ser möjligheter med att utveckla fler aktiviteter i inre hamnen. Klätterklubben är aktiva på platsen idag och vill gärna förbättra faciliteterna i silon och kombinera verksamheten med andra alternativa sporter eller kulturella ändamål. Närheten till campus gör att många studenter använder silon för klättring och deltagarna tror att det finns intresse för en skateramp, utegym och parkour som kan aktivera platsen över dygnet.

Skateföreningen är intresserad av att få olika element som passar för skate invävda längs strandpromenaden och av delta som bollplan i fortsatt dialog om utformningen. Den tidigare ”pir-poolen” (se bild till höger) är ett exempel på hur ideella krafter tidigare skapat attraktioner i hamnen.

”Närheten till campus ska inte underskattas, det är ganska många studenter som kommer och klättrar hos oss. Det vi skulle behöva främst för att få hit större tävlingar är en bättre repvägg, alltså en hög vägg.”

VISBY KLÄTTERFÖRENING – SILON

SKAPA DESTINATIONER SOM BÅDE GYNNAR FAST BOENDE OCH BESÖKARE

För att skapa en hållbar destinationsutveckling i hamnen, som både lockar besökare och ger något tillbaka till gotlänningarna, är det viktigt enligt deltagarna att inte skapa verksamheter som inger en känsla av ”vi och dom”.

Exempel på poetiska besöksmål som ger tillbaka till platsen är bl.a. en så kallad havsorgel som idag finns i Zadar i Kroatien (se bild). Havsorgeln ligger i ett motsvarande västligt läge som strandpromenaden i Visby och skapar ljud från vågorna.

Andra förslag på destinationer, som berättar något om Visby och Gotland, är en byggnad för gotländsk innovation som samlar och ställer ut design och konst.

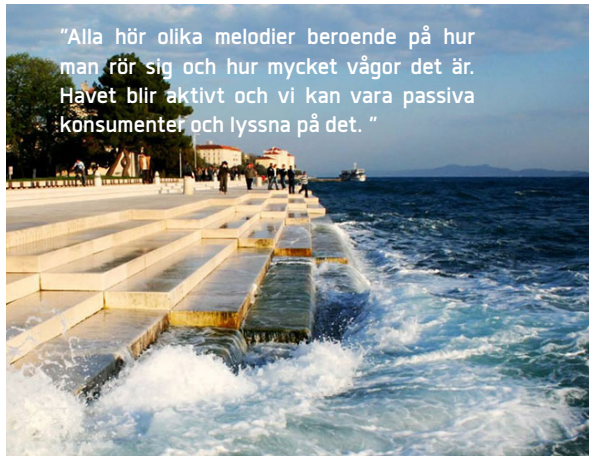

HAVSORGEL ZADAR, KROATIEN

PIR-POOLEN, GERILLAGJUTEN SKATEPOOL PÅ PIREN.

ÅKARE JESPER WALLIN. FOTOGRAF: JAKOB WALLIN

”Mikael Lyander har ju en fantastisk studioverksamhet ute på Holmen som lockar musiker från hela världen...alla gotländska artister har varit där.”

Musikstudion som är verksam i byggnaden bredvid silon ute på Holmen beskrivs som en stor resurs för kulturlivet på Gotland. Deltagarna uttrycker dock delade meningar om utvecklingen av hamnen ska ta hänsyn till befintliga föreningar och aktörer eller om Regionen bör ta ett större grepp över inre hamnen.

BILD: HUSET PÅ HOLMEN SOM BL.A. INNEHÅLLER MUSIKSTUDIO OCH FÖRRÅDSLOKALER

3. HAMNVERKSAMHETER

I denna fokusgrupp deltog representanter från

- *Trafik- och säkerhetsansvarig på Destination Gotland*
- *Hamnchef, hamningenjör och hamnfogde i Visby hamn*
- *Verksamhetsledare Visby centrum*
- *Gästhamnen i Visby*

AKTIV HAMN GER MÖJLIGHET FÖR FLEXIBLA LÖSNINGAR

Visby hamn har fortfarande en aktiv hamnverksamhet i hög utsträckning. Deltagarna uttrycker därför att det är av största vikt att nya aktiviteter går i linje med verksamheten och att de inte lägger några restriktioner på idag flexibla ytor.

Verksamma i hamnen önskar därför att en bullerkarta och utredningar av lågfrekvent buller ska fungera som ingångsvärden när ny bebyggelse och aktiviteter planeras.

Deltagarna ser dock att det finns stora möjligheter med att skapa flexibla lösningar och gångfartsområden som kan anpassas vid behov. Vissa ytor som idag tillhör hamnen kan med andra ord användas temporärt med flyttbara möbler, så länge dessa kan avlägsnas när hamnen behöver ta ytan i anspråk.

"Oavsett kommer vi att behöva ta oss med lastbilar och kranar igenom området. Sen om det är gångfartsområde är det helt okej, vi kan anpassa oss."

Parkeringsytorna skulle t.ex. kunna omvandlas till en torgyta med plats för stånd eller fasta platser för food trucks, så länge lastbilar kan ta sig fram vid godsmottagning.

"Men det vore ju fantastiskt med fasta platser för food trucks eller någonting så att det blir trevligt att sitta längs den här kanten och kanske se konserter."

BEHOV AV STÖRRE GÄSTBÅTSHAMN OCH ÖKAD SERVICE

Gästbåtshamnen i inre hamnen hade cirka 7000 gästbåtsnätter under 2018, vilket betyder att det är en av de största i Sverige. Detta ställer krav på större utrymme, fler båtplatser och utökad service för gäster som anländer med båt. Dels i form av en utökad serviceanläggning och en bränslestation. Bränslestationen för fritidsbåtar som finns i hamnen idag är den enda på Gotland.

"Det är ju trevligare för båtgästerna också om det händer något här nere."

BRÄNSLESTATIONEN FÖR FRITIDSBÅTAR ÄR DEN ENDA PÅ GOTLAND

För att öka attraktiviteten i hamnen föreslås bl.a. att befintliga servicelängor byggs om och utökas, fylls med småbutiker i bottenvåningarna och har övernattningslägenheter för båtgäster på övre plan. Högst upp i byggnaden föreslås en restaurang med delvis inglasad terrass som gör det möjligt att titta på solnedgången året om.

SILONS FUNKTION VIKTIG FÖR HAMNVERKSAMHETEN

Utöver att Visby klätterklubb håller till i silon så fungerar den som utbildningslokal för anställda på Destination Gotland, samt externt mot annan sjöpersonal. Silon fyller därför en viktig funktion för hamnverksamheten då byggnadens höjd och läge bredvid hamnbassängen möjliggör övningar som krävs under utbildningen.

Vid en eventuell flytt av verksamheten behöver byggnaden erbjuda samma förutsättningar och närhet till hamnbassängen.

VISBY HAR BRIST PÅ KAFÉER OCH SAKNAR UTOMHUSSCEN SOM FÅR LÅTA

En flexibel aktivitet som skulle gå i linje med hamnverksamheten och som det dessutom råder brist på i Visby idag är bl.a. en utomhusscen som tillåts låta.

Verksamhetsledaren för Visby centrum konstaterar också att det är brist på kaféer, som i det här läget skulle kunna samla upp de som går strandpromenaden och kryssningsgästerna.

"Silon vill vi slå vakt om. Vi har ju vår utbildningsverksamhet där med hundratals människor. Den är extremt viktig för oss... Har svårt att se vad vi skulle kunna hitta för annan plats med de förutsättningarna. Vi måste ha direkt tillgång till hamnbassängen."

Destination Gotland

"Vid samtliga ramper måste fartygen kunna fälla sin ramp, köra iland med en maxlastbil på 20–24 meter och kunna komma runt på något sätt. Sen om samma plats nyttjas till annat så är ju det ju jättebra, för det handlar ju inte om varje dag. Med flexibla lösningar låser vi ju oss inte vid något. Vi kan inte säga hur hamnen ser ut 10–15–50 år."

Visby hamn

BILD: SILON SOM DELAS AV DESTINATION GOTLAND OCH VISBY KLÄTTERKLUBB

4. TURISM OCH BESÖKSNÄRING

I denna fokusgrupp deltog representanter från

- *Turistbyrån*
- *Gotlands förenade besöksnäring*
- *Gotland Cruiz center*

SKAPA AKTIVITETER FÖR RÖRELSE

För att skapa en mer attraktiv hamn för turister och besökare tror Turistbyrån på att skapa aktiviteter som är roliga för alla grupper och som leder till rörelse. De upplever att många befintliga aktiviteter i Visby riktar sig till vuxna eller barn och att det behövs fler "koola" alternativ för äldre barn och ungdomar.

Turistbyrån menar också att turister efterfrågar möjligheter att träna och vara aktiva, även på semestern. Ett utegym eller liknande i hamnen skulle även gynna fast boende i Visby.

"Turister vill också träna och aktivera sina barn och vara kulturella. Och det gagnar ju gotlänningarna sen om vi får hit sådana aktiviteter."

Turistbyrån bekräftar att det är brist på en scen som har möjlighet att låta. Befintliga scener ligger i anslutning till bostäder, vilket skapar begränsningar på ljudnivåer och aktiva tider över dygnet.

TYDLIGARE ENTRÉ MED INFORMATION OCH SKYLTNING

För att skapa en tydligare entré för anländande turister vid Skeppsbron föreslår Turistbyrån tydlig skyltning som beskriver avstånd samt interaktiva kartor med målpunkter. Det skulle också göra det mer attraktivt för shuttlebussarna att släppa av sina passagerare vid platsen.

Idag saknas offentliga toaletter och kaféverksamheter som är öppna när kryssningsturisterna kommer via Skeppsbron. En studie av kryssningsturisternas beteende i Visby visar att de ofta är på plats mellan kl 09.00-14.00 och att de upplever att de hade för kort tid i stadskärnan eller att det inte fanns möjlighet att spendera då många butiker var stängda (Uppsala, universitet, 2018).

"Vi kan ju lika gärna se till att centrum börjar här om det bara ser lite trevlig ut där."

Turistbyrån, som idag ligger i Donnerska huset, skulle också behöva bli mer synlig med ordentliga skyltar. I lokalen skulle det också kunna finnas utrymme för att informera om världsarvet och om pågående projekt i staden.

"En av slutsatserna från förra året är att vi har alldeles för få caféer i Visby."

BÄTTRE TRANSPORTLÖSNINGAR

Turistbyrån bekräftar beskrivningen som näringsidkarna ger om trafiksituationen på Skeppsbron. De ser gärna en bättre lösning som inte leder turisterna förbi verksamheterna i hamnen.

Både shuttlebussar och taxibilar behöver strukturera på ett bättre sätt, då situationen beskrivs som "rörig" idag. Det handlar både om utsläpp och luftkvalitet för verksamma i hamnen, samtidigt som de vittnar om en förlust i intäkter. För att skapa en mer hållbar lösning ser gärna Gotland Cruiz center att Regionen provar nya lösningar, så som tex eltåg, tåg med miljöbränsle eller elbussar som går från Skeppsbron vidare in i staden.

I takt med att det blir mer populärt att cykla finns det också ett behov av fler cykelparkeringar och cykelservice på olika platser i staden.

Under Almedalsveckan stängs Skeppsbron för biltrafik och då uppstår helt andra rörelser och flöden av människor på platsen, enligt Turistbyrån.

DELADE MENINGAR OM PARKERINGSBEHOV

När det gäller parkeringsytorna i inre hamnen finns delade meningar om behovsbilden. Visby centrum menar att parkeringen inte är lika viktig under högsäsongen för turismen, utan att den främst försörjer universitetet och anställda på intilliggande verksamheter resten av året.

Många gotlänningar använder dock parkeringsytan när de besöker kongresshallen eller ska uträtta ett kort ärende efter att de kört i land från båten.

Dock ser Gotlands förenade besöksnäring att det vore optimalt att minska trafiken längs Skeppsbron för att skapa ett säkert promenadstråk längs kajen. Det skulle kräva en annan lösning för shuttlebussarna eller ett parkeringshus.

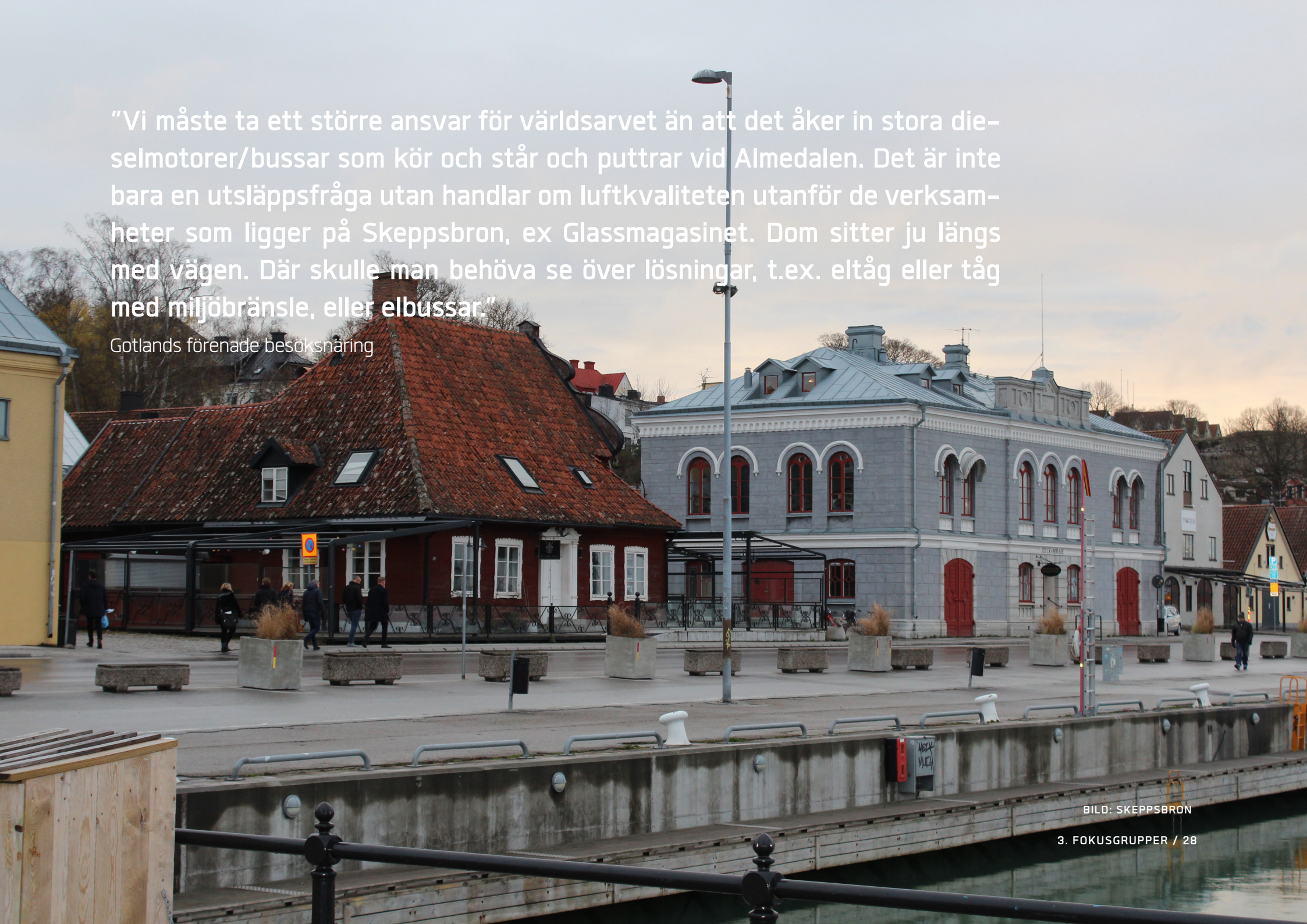

”Vi måste ta ett större ansvar för världsarvet än att det åker in stora dieselmotorer/bussar som kör och står och puttrar vid Almedalen. Det är inte bara en utsläppsfråga utan handlar om luftkvaliteten utanför de verksamheter som ligger på Skeppsbron, ex Glassmagasinet. Dom sitter ju längs med vägen. Där skulle man behöva se över lösningar, t.ex. eltåg eller tåg med miljöbränsle, eller elbussar.”

Gotlands förenade besöksnäring

BILD: SKEPPSBRON

5. STUDENTER

SKAPA AKTIVITET ÅRET OM

Studenterna är, till skillnad från turisterna, på plats resterande delar av året och upplever att inre hamnen saknar aktiviteter som sträcker sig längre än över sommaren. Både strandpromenaden och ”Katträngen” beskrivs dock som favoritplatser som möjliggör både möten och platser för återhämtning.

”Skolan och studenterna finns ju här året om så det vore ju bra om vi kan skapa aktiviteter för vintern också. Det skulle ju vara mysigt med något café.”

Idrottsaktiviteter ser de gärna får ligga i anslutning till silon för att skapa ett ”rörelse-kluster” medan hamnparkeringen kan fokusera på kvaliteter så som återhämtning och utsikt, exempelvis i form av ett soldäck bredvid Kallis. Ett kafé som bjuder in till umgänge efter skoltid skulle uppskattas.

MER GRÖNSKA OCH FÄRG

För att skapa en mer attraktiv plats efterfrågar studenterna mer färg och växtlighet. De ser gärna att de stora parkeringsytorna görs om till andra ändamål och att piren öppnas upp för vistelse. Idéer på utveckling av piren var bl.a. en konstutställning, muralmålning, ljusprojektioner, växtlighet, food trucks och sittplatser. Det skulle också avlasta strandpromenaden, som ofta upplevs som full på sommaren.

”Det känns ju inte rimligt att bilarna har första parkett. Det är ju en plats som man dras till naturligt, men det är ju inte gjort för att man ska sitta där.”

NY AULA OCH STUDIEPLATSER VID HAVET

Under skoltid efterfrågar studenterna en aula och studieplatser vid havet. När de inte pluggar vill de kunna köpa billig lunch och ta en paus vid havet.

”Vi behöver en föreläsningssal för 250–300 personer”

"Skolan har ju ingen aula och det är brist på studieplatser. Det hade varit häftigt med studieplatser där man kan titta ut mot havet."

Student

"När vi inte pluggar vill vi ju njuta av havet, äta billig lunch."

Student

"Jag brukar ju gå ut hit när jag vill titta på havet och vågorna och ta en paus i pluggandet. Men det är ju parkering där, så det är ju inte så jättekul."

Student

"Sittplatser längst ut på piren skulle ju vara bra. Då får man gå av sig lite först och sen sätta sig för att uppleva vattnet och utsikten. Man kan promenera men ändå uppleva avskildhet från allting annat."

Student

BILD: STRANDKANTEN VID BADPLATSEN OCH HAVET

6. KALLBADHUS

I denna fokusgrupp deltog representanter från

- *Visby sockenbastuförening*
- *Förslaget om kallbadhus ute på piren*

Sockenbastun, som idag huserar inne på Kallis, har ca 400 medlemmar och 5000 badande per år.

Bastun idag är ca 6 kvm stor och rymmer 12 sittande åt gången. De långa öppettiderna möjliggör en bra spridning mellan de 5000 besökarna per år, som totalt ryms på 40 kvm inklusive duschutrymme och omklädningsrum. På lördagseftermiddagar blir det dock trångt och köbildning för att få använda bastun. Julafton är också en höjdpunkt då ”hemvändare” kommer hem och till ön och bastar. Generellt ökar intresset i takt med att utomhustemperaturen sjunker.

BEHOV AV STÖRRE YTOR FÖR VÄXANDE VERKSAMHET

För att möta efterfrågan på bastubad i Visby uppskattar deltagarna i fokusgruppen att en ny anläggning skulle behöva vara ungefär 300 kvm stor. Det skulle inkludera en bygdegårdsdel som fyller en social funktion och som kan hyras ut till fester och sammankomster.

En majoritet av de 400 medlemmarna i sockenbastun efterfrågar en uppdelning mellan kvinnor och män, både inomhus och med två separata bryggor. Uppdelningen invändigt kan exempelvis göras med en skjutdörr som möjliggör för flexibilitet och större sällskap.

Läget framför kongresshallen gör också att många känner sig obekväma att bada inför publik.

”Det är många som vill bada naket och som avstår idag på grund av läget.” Om kallbadhusets läge idag framför kongresshallen

BADKULTUR I VISBY – NÅGOT ATT BYGGA VIDARE PÅ

Deltagarna beskriver att badkulturen är växande i Visby och att läget centralt i staden skapar en viss känsla och badkultur.

”Det är mysigt också är att se folk som går i morgonrock genom staden på morgonen för att ta sig ett bad. Det gör ju en hel badkultur...badrocksavståndet.”

Om kallbadhusets läge i staden

Dock ser deltagarna ett värde i att kallbadhuset återgår till att vara ett allmänt bad, likt det tidigare havsbadet som dock saknade bastu.

Deltagarna har olika tankar om eventuellt läge på ett nytt kallbadhus, på ”hamnparkeringen” eller ute på piren men de är enade i behovsbilden. Läget bör uppnå en balans mellan synligt och avskilt samt efterleva krav på tillgänglighetsanpassning.

”Nedanför Almedalen är kanske den allra bästa platsen, men vi har alltid tänkt att det är låst utifrån dagens läge.”

Om kallbadhusets läge

BILDER FRÅN GAMLA HAVSBADHUSET (HELA GOTLAND, 2017) BILD: SIMON PAULIN/ARKIV TAGNA 2006

Här presenteras resultatet av 50 kompletterande platsintervjuer genomförda i inre hamnen februari 2019.

4. PLATSINTERVJUER

PLATSINTERVJUER

Platsintervjuerna genomfördes en eftermiddag och en kväll i slutet av februari 2019. Totalt svarade 50 personer under de två tillfällena.

Majoriteten av de tillfrågade under eftermiddagen rörde sig främst till och från Destination Gotland, Campus och klättersilon. Under kvällen var majoritet ute för motion och promenad.

VAD ÄR BRA MED PLATSEN IDAG?

På frågan om vad som är bra idag framkom delade meningar. Vissa tycker att silon fyller en viktigt funktion både för föreningslivet och för hamnkaraktären på platsen. Andra beskrev det som en mindre tilltalande byggnad som gärna får tas bort.

Österdahls brygga, restaurangen på Holmen, beskrevs som en mysig, intim och uppskattad mötesplats.

Majoriteten beskrev det som positivt om hamnkaraktären tillåts vara kvar och att det kan förstärkas med tillkommande bebyggelse, ex. i form av bodar.

UTVECKLINGSPOTENTIAL

Majoriteten av de tillfrågade beskrev inre hamnen som tråkig, grå, kalt utan småbåtar, platt samt fullt av asfalt och betong. Parkeringsytorna och tomma lokaler gör också att platsen upplevs som öde.

"Gör det mysigare så att man vill stanna upp och sitta ner. Parkeringen är ett problem om man vill skapa mer liv" Man 50-59 år, boende Visby

För att det ska hända mer i inre hamnen och för att boende och besökare ska känna sig manade att uppehålla sig där efterfrågas en sammanhängande strandpromenad runt Holmen och ut på piren.

De svarande ville också se fler restauranger och barer med terrasser mot havet, enklare serveringar och kiosker, pop up-verksamheter, en lekplats och utomhusgym.

"Grönska, park och planteringar, aktiviteter och typ schackspel." Man 20-29 år, boende Visby

För skapa en mer trivsam och välkomnande miljö ville många se mer grönska och fler krukor med planteringar. De vill också ha ökad vattenkontakt så att det blir enklare att njuta av solnedgången.

"Kultur, krukor med blommor, sittplatser och utsmyckning" Två kvinnor 70-79 år, boende Visby

Däremot poängterar några av de svarande att området inte bara får präglas av "business och skyltar" eller bli ett bostadsområde.

"Får inte bara bli business och skyltar. Inte en massa bostäder. Bevara silon och hamnkaraktären t.ex. bodar. Men parkeringen är ju tråkig" Kvinna 60-69 år, boende Visby

En svarande som är på platsen som besökare efterfrågar också offentliga duschar och en offentligt tillgänglig bastu.

Toaletten framför Hamnplan 5 och Joda beskrevs som "deppig" och illaluktande.

SILONS INNEHÅLL?

Kring silon var det delade meningar. De som var på väg till eller från klättersilon tyckte att den skulle vara kvar i sin nuvarande form men att ytan utanför med fördel kan få fler aktiviteter eller en park.

Övriga tyckte att den är ful och kan rivas.

FRAMTIDA KALLBADHUS?

När det gäller frågan om ett framtida kallbadhus såg majoriteten positivt på ett fristående kallbadhus. Dock var åsikterna delade om det ska vara en signaturbyggnad medan andra menar att byggnaden inte får dominera för mycket på platsen.

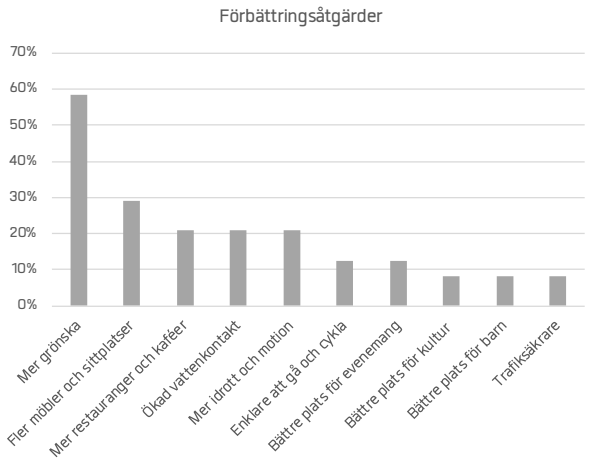

Här presenteras resultatet av den dialog som riktade sig mot barn på Fenomenalen för att öka representationen hos boende i åldrarna 0–19 år.

5. BARNDIALOG

BARNDIALOG

För att fånga upp barn, som har låg representation i enkäten, genomförde Region Gotland en riktad insats för att nå fler. Under en sportlovsdag i februari kunde barn på Fenomenalen berätta om platser de tycker om och vad som kan bli bättre eller saknas i hamnen. Totalt deltog 15 barn i olika åldrar.

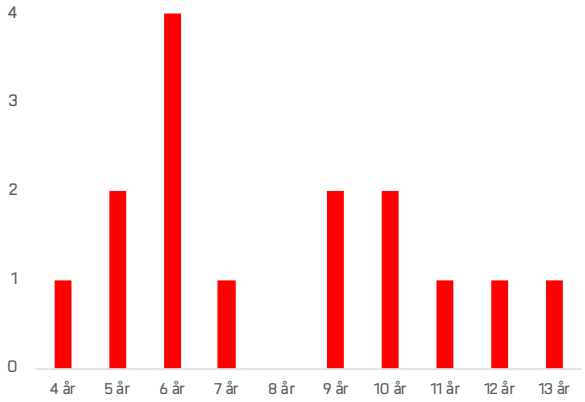

FAVORITPLATSER

De deltagande barnens favoritplatser markerades med gröna pluppar på kartan till höger. Flest pluppar fick Glassmagasinet, Fenomenalen, Almedalen, Silon, gästhamnen, biblioteket och Kallis.

AKTIVITETER SOM SAKNAS I INRE HAMNEN

På frågan om vad de deltagande barnen ville se mer av i inre hamnen visade svaren en blandning mellan olika typer av aktiviteter inom idrott, kulturutövande och lek. Se lista till höger.

IDROTT

- Fotbollsplan
- Badplats
- Plats för cross
- Plats för gymnastik
- Simning
- Bada
- Dansa balett

KULTUR

- Utomhusteater
- Scen
- Plats att läsa
- Musik (uppleva och spela)
- Konsert
- Mer glasskiosker

LEK

- Lekplats
- Studsmattor
- Plats att lasta med pallar
- Äventyrslekplats
- Snö-lek
- Doppa fötterna i gästhamnen

6. MEDSKICK

MEDSKICK FRÅN DIALOGEN

1. Strandpromenad i inre hamnen knyter ihop befintlig strandpromenad med piren och vidare till Skeppsbron

2. Flexibla ytor för aktiviteter, grönska och vistelsevärden

3. Ökad prioritet för gående och cyklister markerar entrén till staden

4. Ny miljövänlig lösning för shuttletrafik i anslutning till rondellen

5. Skapa destinationer och attraktioner som lockar ner till hamnen

IDEER OM SILON

I samtliga delar av dialogen framkom delade åsikter om silon. Dels om den ska bevaras eller inte och om användningsområde om den blir kvar. Till höger presenteras de mest förekommande synpunkterna eller förslagen.

KLÄTTERSILO

Majoriteten ser gärna att silon fortsatt får användas som klätterhall. Detta kräver dock åtgärder för att höja standarden på byggnaden, så som isolering, värme, AC, toaletter och omklädningsrum. Många ser också att verksamheten får utöka och fylla hela silon. Destination Gotland är dock beroende av sin del av silon för att kunna genomföra utbildning och säkerhetsövningar. För att de ska kunna flytta på sig behövs en lokal med samma takhöjd i anslutning till hamnbassängen.

Många av de som inte använder klättersilon idag beskriver den som sluten och att den behöver bli mer öppen och välkomnande. Därför ser de gärna att klätterverksamheten kombineras med fler alternativa idrotter, kultur, konst och utställningar samt ett kafé.

RESTAURANG ELLER KAFÉ

Många beskriver att en restaurang eller ett kafé skulle vara ett trevligt komplement till dagens verksamhet, men att det då kan förläggas på övervåningen i silon. Andra tycker att användningen av silon ska ändras helt och de föreslår bl.a. att silon blir en restaurang med en takterrass eller en året omrestaurang som skapar dagsljus och sommarvärme under vinterhalvåret.

AKTIVITETSCENTER

Många ser gärna att klättringen får stanna men att den kombineras med flera andra aktiviteter (så som, skate, gym, hinderbana, höghöjdsbana, studsmattor, spindelnät, parkour, crossfit, beachvolleyboll, lek och evenemang) i ett aktivitetscenter.

KULTURHUS

Andra ser gärna att silon blir ett kulturhus med utrymme för filmvisningar (i kupoldelen), konsthall med utställningar, scen för teater och musik och filial till biblioteket.

"Silon borde fyllas med något roligt som blandas med kultur. Utställning eller kool rörelse. Jag känner bara att det inte får blir ett prestigebygge som sen bara tilltalar en liten snäv målgrupp. Också att det är året runt, och så behöver man ju isolera och skapa inomhusaktiviteter." Turistbyrån

RIV OCH ERSÄTT MED ANNAN BEBYGGELSE

11 % av de som svarade på frågan i enkäten tycker att silon ska rivas och ersättas med annan typ av bebyggelse. De menar att den är ful och inte bidrar med något till platsen.

ÖVRIGA FÖRSLAG

Utöver de mer populära förslagen ovan inkom några idéer som färre än 10 % anger som förslag. Dessa är bl.a. hotell, studentbostäder eller bostäder, en saluhall, ett badhus med hammam och Sveriges största jacuzzi, förvaring av färskvatten och råvaror, fortsatt utbildningslokal för Destination Gotland eller en dans-/isbana.

Färre än 1 % tycker att silon bör bli en moské, en festlokal för uthyrning, ett Östersjöhus med sjöhistoria, en föreläsningssal till Uppsala universitet, service för bostadslösa, ett världsarvscentrum eller utökad verksamhet till Fenomenalen.

RUSTA UPP OCH GÖR FIN UTVÄNDIGT

Oavsett användning av silon så var det flera av de svarande som påpekade att silon inte upplevs så trevlig utvändigt. För att den ska få en mer öppen karaktär föreslår ett antal att fönster ska sättas in både i taket och på sidorna för att få in mer ljus och bryta av dagens karaktär med ett mer modernt uttryck.

För att få fasaden att se trevligare ut föreslås bl.a. att silon kläs i tegel, att växtlighet tillåts täcka fasaden eller att den lyses upp med olika färger (som Globen i Stockholm). En deltagare i enkäten föreslår att en tävling kan utlysas och att en konstnär får möjlighet att måla om hela silon.

EXEMPEL PÅ MÅLAD SILO, TRAMKADE (FLICKR)

EXEMPEL PÅ SILO OMGJORD TILL BOSTÄDER (PEAB)

IDÉER OM ETT FRAMTIDA KALLBADHUS

SKAPA ETT NYTT KALLBADHUS MED ÖKAD TILLGÄNGLIGHET

Både webbenkäten och fokusgrupperna visar att sockenbastun är en populär verksamhet idag som många uppskattar. Samtidigt blir det tydligt att vissa avstår att använda bastun idag då det upplevs för trångt eller otillgängligt. En utbyggnad skulle möjliggöra en uppdelning mellan kvinnor och män, vilket är efterfrågat i enkäten.

"Jag går inte till bastun i dagsläget eftersom det är väldigt trångt." Webbenkät, Kvinna 30-39 år, boende Visby

Turistbyrån menar också att det finns ett uttalat intresse bland besökare att ha ett mer synligt och inbjudande alternativ.

"Att bada bastu är ju jättepopulär och folk frågar ju så vi skickar dom dit. Ett nytt kallbadhus kombinerat med lite aktiviteter. Det gör det lite mer levande. Får den att bli ännu mer tillgänglig för den som inte gjort det förut eller som är här på besök. Någon byggnad där man kan sitta och titta på utsikten." Turistbyrån

Majoriteten ser att kallbadhuset bör vara en egen ny byggnad, om inte verksamheten för Kallis förändras avsevärt. De svarande ser gärna att det är en offentlig verksamhet om är öppen för alla och gratis, med tillhörande relaxavdelning, sociala ytor för aktiviteter och möten.

"Kallis borde byggas om, för evenemang som kan användas året runt. Exempel en restaurang/café, bättre och framför allt större bastu för alla vinterbadare som håller till där om vintrarna. Bryggan och sandstranden skulle också kunna snyggas till, de ligger ju trots allt vid en välbesökt strandpromenad. Som Kallis ser ut nu är under all kritik." Webbenkät, Kvinna 30-39 år, boende Visby

"It has to be free and open and make it possible to get to deep enough water to swim...Do not turn this into something private owned by a company and please do not restrictions water access." Man 30-29 år, boende, företagare

ANPASSA FÖRSLAG UTEFTER KLIMAT OCH VÄDER PÅ GOTLAND

I webbenkäten inkom många förslag och referenser för ny utformning av kallbadhus och tillhörande bryggor i Visby. Väder, hav och vind skapar dock vissa begränsningar på Gotland och det är svårt att jämföra med vad som är möjligt längs kuststräckorna på fastlandet.

Verksamma i hamnen tror att det är möjligt att skapa enkla kvadratiska bryggor som klarar väderförhållandena. Dessa skulle kunna ligga i samma läge som idag, men då ge möjlighet att både bada i havet och i mindre inre bassänger fyllda med havsvatten. Överlag bör skarpa hörn undvikas, då de lättare knäcks vid belastning från vågorna.

Flera vill se ett större soldäck i anslutning till badplatsen.

"Ett nytt kallbadhus går hand i handsken med att skapa en offentlig plats i hamnen. Folk skulle åka hit på helgerna bara för att bada bastu om man gör det bra."

Deltagare fokusgrupp

"Man kan inte ha ett hus i det här läget som är stängt 10 månader om året. Signalvärdet i det är så enormt starkt."

Deltagare fokusgrupp

"Sen har vi ju Kallis som står tomt nästan hela året, där skulle man väl kunna göra något café eller någonting."

Deltagare fokusgrupp

"Man kan ju ifrågasätta om Kallisverksamheten verkligen ska ligga här, när de är aktiva 1 månad per år. Kallis kanske ska ligga ute på piren."

Deltagare fokusgrupp

"Visby behöver ett riktigt kallbadhus i stil med t.ex. kommunala "Nya Kallis" i Helsingborg. Herr och dambastu med stora panoramafönster ut över Östersjön och bra trappor/stegar ner i havet. Viktigt med bra öppettider."

Kvinna 30-39 år Boende

INTERNATIONELLA ERFARENHETER FRÅN LEVANDE HAMNMILJÖER

Project for Public Spaces, en ideell organisation i New York, har med hjälp av olika referensstudier listat 13 strategier för levande hamnmiljöer (2009). Nedan listas respektive strategi och hur dialogresultatet förhåller sig till dessa.

1. LÅT OFFENTLIGA MÅLPUNKTER VARA DET FRÄMSTA MÅLET MED OMVANDLINGEN

Kallbadhus, utegym, torg, vattenorgel, tivoli, aktivitetscenter, saluhall, konsthall är några av förslagen på destinationer som kan tillföras eller utvecklas i hamnen.

2. SKAPA EN GEMENSAM VISION FÖR VATTENFRONTEN

Öka tillgängligheten och en sammanhängande strandpromenad. Bevara hamnkaraktären och utveckla på hamnverksamhetens villkor.

3. SKAPA FLERA MÅLPUNKTER: "THE POWER OF TEN"

I linje med punkt 1 föreslås ett antal olika målpunkter som kan skapa synergieffekt och få folk att stanna upp och vistas i hamnen.

4. KOPPLA IHOP DESTINATIONER

En utvecklad strandpromenad och ökat prioritet för gående ökar möjligheterna att kan koppla ihop flera destinationer i hamnen.

EXEMPEL PÅ HUR PROJECT FOR PLACES ARBETAR MED HAMNUTVECKLING

Illustrationen ovan visar hur de arbetar med att skapa minst 10 målpunkter som skapar synergieffekt.

5. OPTIMERA ALLMÄNHETENS TILLGÄNGLIGHET

Tillgängligheten kan öka både längs strandpromenaden och på piren genom flexibel användning av ytor som inte används av hamnen hela tiden.

6. SÄKERSTÄLL ATT NY UTVECKLING PASSAR BEFOLKNINGEN

Det finns delade meningar om utvecklingen av hamnen. Vissa vill se att hamnkaraktären bevaras samtidigt som andra vill se mer av ett helhetsgrepp och en större omvandling.

7. UPPMUNTRA AKTIVITET ÖVER DYGNET GENOM ATT BEGRÄNSA BOSTÄDER

Bostäder har uteslutits politiskt på grund av de höga bullernivåerna i området. För att öka aktiviteten över dygnet föreslås fler restauranger, belysning och att utsiktsplatser för att se solnedgången förbättras.

8. ANVÄND PARKER FÖR ATT SAMMANKOPPLA OLIKA MÅLPUNKTER, INTE SOM EGEN DESTINATION

Mer grönska är den förbättringsåtgärd som föreslås i högst utsträckning i hamnen. Både i form av park och fler trädplanteringar. Rekommendationen antyder dock att ett grönt stråk är mer lämpligt än en park i ett hamnläge.

9. PROGRAMMERA BYGGNADER SÅ ATT DE ENGAGERAR DET OFFENTLIGA RUMMET

Region Gotland har en ambition om att allt som tillförs i hamnen ska ge något tillbaka till platsen och det offentliga rummet. Målsättningen går också i linje med de verksamheter som efterfrågas i hamnen. Ex. offentliga verksamheter för möten och aktiviteter samt restauranger och kaféer.

10. STÖTTA OLIKA TYPER AV TRANSPORTSLAG OCH BEGRÄNSA TILLTRÄDA FÖR MOTORFORDON

Majoriteten av deltagarna i fokusgrupperna förespråkar att motorfordons tillträde i inre hamnen begränsas till leveranser och hamnens fraktmottagning.

Kongresshallen, universitetet och biblioteket är beorende av parkeringsplatser men behovet och läge i relation till verksamheterna bör redas ut.

11. INTEGRERA AKTIVITETER ÖVER ÅRET I VARJE DESTINATION

Idag finns ett missnöje med att platsen endast lever på sommaren. I samtliga delar av dialogen efterfrågas fler aktiviteter och målpunkter som lockar på vintern. Ett offentligt kallbadhus med bastu skulle locka besökare även på vintern, då aktivitetens popularitet ökar när utetemperaturen sjunker.

En klättersilo med utökade faciliteter och värme skulle antagligen göra att antalet besökare är mer konstant över olika säsonger.

12. SKAPA ETT LANDMÄRKE SOM FYLLER OLIKA FUNKTIONER

Både i webbenkäten och i fokusgrupperna inkom förslag på att tillföra bebyggelse som utgör ett landmärke på platsen. Antingen i form av ett konserthus, en vattenorgel i form av en trappa ner mot havet eller ett kallbadhus som är synligt från Gotlandsbåten när den åker in i hamnen.

Andra föreslår är att piren, Giraffkranen och silon utvecklas och får en mer framträdande funktion. Det skulle förtydliga siluetten och den historiska berättelsen om hamnen.

13. FÖRVALTA, FÖRVALTA, FÖRVALTA

I dialogen uppkom att det upplevs finnas ett problem med förvaltningen av platsen idag. Dels vem som ansvarar för eventuella saker och skräp som lämnas kvar efter Almedalsveckan och att gångbanor/trottoarer plötsligt upphör (ex. utanför Glassmagasinet och Fenomenalen).

Flera uttrycket också ett missnöje med hur ett av stadens AAA-läge används som parkering och för förvaring.

SPACESCAPE Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se